

**The Romanian
Association for the
Promotion of Social
Work and the
International
Federation of Social
Workers**

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ PENTRU PROMOVAREA ASISTENȚEI SOCIALE (A.R.P.A.S.) ȘI FEDERAȚIA INTERNAȚIONALĂ A ASISTENȚILOR SOCIALI

ELENA ZAMFIR

The Romanian Association for the Promotion of Social Work was established in 1992. A presentation of the objectives and statutes of the Association is made in this article, while also referring to its links with the International Federation of Social Workers.

A.R.P.A.S., ca organizație non-guvernamentală, non-profit, a luat ființă în 1992, la 4 iulie, în urma Simpozionului Național de la Sighișoara, cu tema: Rolul asistenței sociale în România, organizat de Universitatea București, secția de Asistență socială, și Ministerul Muncii și Protecției Sociale, simpozion sponsorizat de Reprezentanța UNICEF în România.

Asociația cuprinde în prezent un număr de 70 membri și 7 membri de onoare (asistenți sociali care au absolvit în trecut, profesori de la catedra de asistență socială, cercetători de la institutele de profil, studenți, lucrători sociali din ministere, organizații, instituții, agenții de asistență socială, un număr de specialiști din străinătate, profesori și cercetători de la universități din Anglia, Olanda, S.U.A. etc) cu posibilități de creare în acest an a unor filiale în țară, cu un comitet director format din 13 membri.

Scopul creării unei asemenea Asociații apolitice la nivel național a fost acela de a uni toate forțele interesate și implicate în sistemul asistenței și protecției sociale (ministere, instituții publice, agenții, organizații guvernamentale și non-guvernamentale, învățământ etc) în vederea sprijinirii directe a Reformei sistemului de asistență socială și a promovării profesiei de asistent social. De asemenea asociația și-a propus și evaluarea programelor de

asistență și sprijin pentru cei aflați în dificultate pornind de la stabilirea cauzelor care generează situațiile cu risc crescut, stabilirea dimensiunii segmentului populației în nevoie, fixarea unui diagnostic propriu fiecărui grup sau individ, fie el și provizoriu, care să permită posibilitatea unor alternative, strategii, modele de soluționare a problemelor grave ce apar în perioada tranziției pentru numeroși indivizi, grupuri sau chiar comunități.

În acel moment s-au conturat trei obiective de interes comun pentru membrii fondatori:

1. Pregătirea specialiștilor în asistență socială;

2. Dezvoltarea, perfecționarea și diversificarea sistemului instituțional începând cu formele de stat, guvernamentale și sfârșind cu cele non-guvernamentale;

3. Definirea tipurilor de activități pe care asistentul social trebuie să le desfășoare, stabilirea priorităților pentru serviciile sociale și umane.

1. Formarea unor cadre specializate în asistență socială capabile să promoveze o reformă structurală în acest domeniu a apărut ca o necesitate urgentă încă din primul an după Revoluție. Lipsa specialiștilor în ministere, instituții, învățământ, absența unor cercetări sau studii în domeniu, lipsa formatorilor, a impus crearea unui învățământ de specialitate pe problemele protecției și asistenței sociale. În această direcție, într-un timp foarte scurt s-au făcut pași însemnați în stabilirea unor programe de pregătire specializată pe probleme ale asistenței și protecției sociale la nivel universitar, urmând tradiția bună existentă în România până în 1969 precum și preluarea selectivă a unor modele de vârf ale țărilor din vest.

A.R.P.A.S. va sprijini formarea specialiștilor în asistență socială prin stabilirea unor contacte directe pe baza unor acorduri reciproce între învățământ și instituțiile, serviciile, agențiile guvernamentale și non-guvernamentale din asistență socială,

asigurând pentru studenți baze de practică de specialitate corespunzătoare. Având în vedere că anul acesta reprezintă un moment crucial pentru profesia de asistent social - prima generație de absolvenți, cu diplomă de licență-, eforturile de formare a tinerei generații trebuie să fie orientate cu precădere spre aplicațiile practice ale profesiei care să permită soluționarea urgentă a problemelor colectivității noastre, evitându-se astfel posibile "explozii sociale". De aceea, încă de la început, găsim printre obiectivele A.R.P.A.S.-ului și rolul care trebuie să-l joace în perfecționarea activității educativ-formative acel permanent feed-back între învățământ și cadrul instituțional formal al asistenței sociale. Asistența socială, prin însăși natura sa, oferă posibilitatea continuă de legătură și răspuns între instituții, specialiști și "cei aflați în dificultate", cu multiple posibilități de corecție pentru diferitele tipuri de activități implicate. Acest feed-back trebuie întreținut și cultivat. Aceasta întrucât acțiunea specialistului din asistență socială așteaptă întotdeauna un răspuns din partea "clienților", pe baza căruia se poate evalua eficiența acesteia.

2. Pentru reforma asistenței sociale și lansarea unor programe eficiente de protecție socială, efortul A.R.P.A.S.-ului se orientează spre: susținerea și crearea unui cadru organizațional în protecție și asistență socială care să promoveze o viziune coerentă evitând pe cât posibil fragmentarea dominată exclusiv de pluralitatea nevoilor populației și de multiplele instituții antrenate în rezolvarea lor. Dialogul permanent, cu funcția sa de "punte de legătură", schimbul de idei între ministere, instituții de cercetare și învățământ, organizații și asociații guvernamentale și non-guvernamentale a fost apreciat ca un factor esențial în perfecționarea cadrului instituțional de către membrii asociației. Acest sistem de comunicație își propune ca ministere, institute de cercetare și de învățământ, agenții NGO-uri etc., care funcționează în logici diferite dar care de fapt sunt părți ale aceluiași întreg, sistem, să intre

într-o cooperare mutual benefică. Aceste instituții implicate în sistemul dezvoltării asistenței și protecției sociale în România trebuie să formeze nu o ierarhie administrativ-birocratică, adesea considerându-se concurențiale ci mai degrabă o rețea cu un grad ridicat de coerență în care coordonarea se poate realiza în principal prin comunicare cu sens. Astfel învățământului îi revine sarcina principală de producere de cunoștințe, informații, abilități, într-un cuvânt, formarea unor -competențe- care să sprijine activitatea practică din asistență socială. La rândul lor, practicienii trebuie să faciliteze într-un anume fel flexibilitatea instituțională încât munca specialistului să devină cât mai eficientă pentru comunitate. Mai departe mergând pe linia acestui raționament, învățământul și cercetarea trebuie să fie adevărați catalizatori pentru asistenții sociali practicieni, oferindu-le instrumente profesional-științifice care să-i facă indispensabili în comunitate. În acest fel, practicienii vor cunoaște și vor utiliza în practica profesiei lor tehnici de intervenție promptă cu rezultate pozitive pentru prevenirea și terapia necesară grupurilor și persoanelor vulnerabile.

De asemenea, s-ar putea ca mulți absolvenți să intre într-un sistem instituțional care doar potențial înregistrează necesitatea lor, confruntându-se astfel chiar de la început cu un "mediu nefavorabil, neprietenos", uneori chiar ostil, pe care în timp ei trebuie să-l schimbe, să-l corecteze în cadrul unei practici profesionale, de specialitate.

În strategia generală a dezvoltării și diversificării instituționale precum și a lansării profesiei de asistent social, asociația are ca repere câteva aspecte fundamentale:

- Susținerea angajării cu prioritate a asistenților sociali în acele instituții centrale unde se promovează politica generală a reformei în asistență și protecție socială;
- Selectarea unor domenii practice în care se presupune că nevoia de competență profesională este mai pronunțată și cu efecte directe asupra formării practicienilor. De asemenea selectarea acelor servicii sociale în

care activitățile pentru "clienți" sunt bine structurate: servicii sociale pentru săraci, pentru handicapați, pentru copii, pentru bătrâni, șomeri etc., care să măsoare prin indicatori precizi intervenția specialistului în comunitate;

- Dezvoltarea unei rețele de voluntariat care să evidențieze grija pentru cei în dificultate, la nivel local, contribuind astfel la construcția unei societăți civile. Această rețea voluntară a organizațiilor non-guvernamentale, al unor asociații profesionale poate să apară ca o prelungire a atribuțiilor statului în sfera asistenței sociale, desfășurându-se în cadrul ei o serie de activități complementare cu cele ale instituțiilor publice, de stat sau chiar poate, în timp, să preia o serie din funcțiile de protecție din care statul s-a retras.

3. Cel de al treilea aspect legat de definirea tipurilor de activități pe care asistentul social trebuie să le desfășoare reprezintă un obiectiv central al asociației. Aceasta pentru că în raport de lista de probleme, se pot descrie tipurile concrete de intervenție sau prevenție la nivel individual, de grup sau comunitar. Pe această bază se poate gândi, pe de o parte, modul de formare profesională, iar pe de altă parte rețeaua practică de asistență socială (sistemul instituțional). Cu claritatea tipurilor de activități pe care le avem în minte se poate realiza o evaluare mai precisă a modului de organizare și funcționare a sistemului de protecție socială în prezent precum și o viziune critică constructivă asupra lui, necesară viitorului. Aceasta întrucât gândirea în perspectivă a sistemului asistenței sociale trebuie să fie ferită atât de iluzii (punerea unor obiective frumoase în ele însele dar cu șanse mici de realizare) cât și de un pragmatism îngust cu o limitare a problemelor pe care realitatea actuală în formare le pune ignorând aspecte importante pe lung termen.

Un alt obiectiv major al asociației este acela al dezvoltării unor contacte la nivel național și internațional în vederea elaborării unor programe concrete de dezvoltare comunitară și de suport pentru cei în nevoie.

În acest cadru larg al cooperării internaționale cu specialiști și asociații profesionale se înscrie și participarea României printr-un reprezentant al asociației noastre (Președintele A.R.P.A.S.) la Conferința Mondială bianuală a Federației Internaționale a asistenților sociali, ce a avut loc în perioada 9-13 iulie în Colombo -Sri Lanka.

Organizarea în condiții de excepție a fost realizată de:

- Federația Internațională a asistenților sociali,
- Asociația profesională a asistenților sociali din Sri Lanka,
- Ministerul pentru Reconstrucție, reabilitare și bunăstare din Sri Lanka.

La Conferință au participat un număr de 385 reprezentanți din 51 de țări.

Lucrările conferinței s-au desfășurat pe fundalul unui imperativ cu o deosebită semnificație pentru solidaritatea asistenților sociali din lume, sugestiv formulat: "PROFESIA DE ASISTENT SOCIAL: O FAMILIE UNITĂ ÎN VREMURI TULBURI" ("The social Work Profession: Family United in Troubled Times").

Mesajele înalt umaniste ale unor personalități politice din Sri Lanka: Prim Ministrul și Ministrul pentru Reconstrucție, reabilitare și bunăstare, prezentarea amplă și consistentă teoretic a Secretarului General al Comitetului Național de Organizare, Dr. Dudley Dissanayake, conferințe plenare ale unor personalități internaționale de prestigiu ca Prof. Johan Galtung (Institutul pentru pace din Honolulu), Dr. A.T. Ariyarante (Președintele mișcării pentru Sarvodaya Shramadana, Sri Lanka, Dr. Arthur C. Clarke, Rector al Universității spațiale Internaționale din Moratuwa, Dr. Gamani Corea, Secretar General UNCTAD etc, au fost de natură a accentua de la bun început avantajul larg al problemelor grave cu care se confruntă în prezent, pe glob, comunități largi, numeroase grupuri și indivizi aflați în dificultate, marginalizați, aruncați într-o lume a sărăciei

și degradării umane. Aceste probleme care își așteaptă soluții urgente și satisfăcătoare în planul unor programe concrete de sprijin pentru cei în nevoie, au întărit și cu acest prilej, ideea redefinirii profesiei de asistent social și a responsabilității ei în contextul provocator al realităților dramatice contemporane. Iar îndemnul repetat referitor la unitatea comunității profesionale a asistenților sociali în fața situațiilor dificile din lume, care se făcea auzit aproape la fiecare vorbitor, nu suna convențional, doar ca deziderat abstract necesar a fi definit ci mai degrabă ca o normă de bază a profesiei, cu o semnificație concretă în contextul gravelor probleme sociale și umane, ce trebuie neapărat interiorizată la nivel comportamental.

Secțiile de lucru ale Conferinței au fost centrate pe câteva teme majore, de interes fundamental pentru comunitatea asistenților sociali din lume ca:

"Rezolvarea Conflictelor și pacea";

"Diminuarea sărăciei și mobilizarea forțelor comunitare";

"Discriminarea după sex, rasă, vârstă";

"Sănătatea și problemele sociale";

"Familia și copilul în vremuri tulburi";

"Mediul înconjurător și aspectele legate de dezvoltarea lui";

"Unitatea profesiei. Noi direcții ale acesteia".

Pe lângă dezbaterile centrate tematic pe secții de lucru au avut loc întâlniri pe grupuri mici specializate pe domenii ale asistenței sociale (copii, bătrâni, handicapați, săraci, șomeri etc.), ad-hoc constituite, de natură a pune împreună numeroși specialiști din diferite părți ale globului, cu aceleași preocupări pentru teorie dar și pentru programe de acțiune orientate către suportul celor marginalizați. S-a realizat astfel un fructuos schimb de experiență în domeniul teoriei și practicii asistenței și protecției

sociale între profesioniștii din lume. Aceste întâlniri au evidențiat preocupări comune ale specialiștilor pentru identificarea problemelor prioritare în sistemul protecției și asistenței sociale, pentru evaluarea programelor de sprijin care să asigure o intervenție urgentă la nivel global sau societal, pentru evidențierea dimensiunii acelor segmente ale populației aflate în dificultate, pentru cercetări fundamentale în domeniul protecției și politicilor sociale de natură a influența activ factorii de decizie la nivel guvernamental sau non-guvernamental, global sau local.

O pondere specială în cadrul discuțiilor au avut-o acele problemele sociale grave legate de formarea unor "pungi cronice ale sărăciei" și extinderea lor la numeroase comunități pe glob, aspecte ce vizează chiar pragul limită al existenței umane - supraviețuirea-. De asemenea s-au analizat posibile modele de intervenție urgente în aceste părți ale lumii și asumarea responsabilității forurilor internaționale de supraveghere și control a derulării programelor de asistență, de introducere a unor măsuri urgente de diminuare a sărăciei în țările subdezvoltate.

S-au propus totodată un set de indicatori pentru măsurarea eficienței programelor de sprijin oferite de țările occidentale, de organizații non-guvernamentale, comunităților în criză. Aspectele referitoare la evaluarea rezultatelor sistemului de protecție și asistență socială la nivel guvernamental au ocupat și ele un loc aparte în cadrul dezbaterilor. Nu au lipsit însă din discuții nici acele aspecte specifice- regionale, zonale care individualizează munca asistentului social în funcție de contextul cultural, economic, politic, necesitând modalități de sprijin și strategii de acțiune proprii, diferențiate.

Din Romania am participat eu ca președinte al Asociației pentru Promovarea Asistenței Sociale și al Secției de Asistență Socială a Universității din București cu o comunicare intitulată "Politici sociale ale

familiei și copilului în perioada tranziției în România." Comunicarea a fost susținută în prima zi a Congresului, acordându-i-se un timp de două ore și jumătate pentru prezentare și discuții, timp cu totul neobișnuit acordat comunicărilor în cadrul unor întâlniri internaționale.

Posibilitatea acordată unor prezentatori de a dispune de timp suficient (2-3 ore) pentru dezvoltarea problemelor punctate în comunicare, a constituit o noutate absolută, un aspect "forte" al dezbaterilor tematice pe secții, având o semnificație deosebită pentru înțelegerea diferențelor socio-culturale și economice ale comunităților de pe glob și a varietății programelor și politicilor de sprijin pentru cei în dificultate. S-a asigurat astfel pentru prezentatori și un feed-back corespunzător prin numeroasele întrebări puse, prin discuții consistente, prin asigurarea unui spațiu larg favorabil intervențiilor, exprimării libere a diverselor opinii, formulării unor alternative pentru politici sociale, prezentării unor programe de intervenție activă la nivel global, local sau comunitar.

S-a creat, chiar din prima zi, o atmosferă stimulativă participării la discuții, de cele mai multe ori, dezbaterile pe secții desfășurându-se sub forma "unor grupuri de lucru" finalizate în propuneri sistematice de proiecte de asistență și sprijin la nivel local sau comunitar. Aceasta poate fi considerată parte integrantă a ingeniozității metodologice a organizatorilor, contribuind la reușita de ansamblu a Conferinței.

Pe lângă scopurile și performanțele profesionale realizate prin dezbateri, întâlniri și promisiuni de cooperare între specialiștii și organizațiile non-guvernamentale din lume, organizatorii nu au pierdut din vedere nici cel mai mic amănunt care ar putea întregi imaginea unei țări de o nemăintâlnită frumusețe turistică, cu o civilizație și cultură antică bogată și unică prin modul ei de conservare. În acest sens, s-a adăugat la beneficiul profesional al Conferinței și un program cultural și turistic de excepție care,

cu siguranță a impresionat în mod deosebit orice participant. Imaginea unică, de neuitat legată de vechea civilizație a Ceylonului, de folclorul deosebit și peisajul incredibil al spațiului geografic Sri-lankez, împreună cu deschiderea și ospitalitatea oamenilor de rând din comunitate, pledează în plus pentru concluzia unei reușite totale și împliniri a misiunii organizatorilor.

Ca o concluzie, aș menționa pe lângă interesul profesional- științific care a fost remarcat, că această Conferință a avut pentru Asociația Romană pentru promovarea asistenței sociale și o semnificație cu totul aparte. În adunarea generală a comitetului executiv- director al Federației Internaționale a asistenților sociali, ce a avut loc în

Colombo-Sri-Lanka în zilele premergătoare Conferinței Internaționale (4-9 iulie), în urma cererii depuse de asociația noastră, s-a hotărât primirea în Federația Internațională a asistenților sociali și a asociației noastre, ca membră cu drepturi depline, reprezentantă la nivel național. Cu un statut de membru, recunoscut la nivel internațional, cu posibilitatea de deschidere către problemele majore ale asistenței și protecției sociale în context mondial, răspunderea și activitatea asociației noastre pentru promovarea profesiei de asistent social în România cât și pentru susținerea unor programe de sprijin pentru cei în dificultate crește considerabil în această perioadă anevoioasă a tranziției.